

Call for Papers

Playing God: Eugenics in Modern History

Zabawa w Boga: eugenika w dziejach najnowszych

English Version

Organizer: The Museum of the Second World War in Gdańsk, Poland

Dates: 18th–20th November 2026

Location: Museum of the Second World War, Gdańsk, Poland

Languages: English and Polish (Simultaneous translation provided)

In 2024, the Polish Parliament declared 22 September as the Day of Remembrance for Victims of the Extermination of People with Mental Disorders in Occupied Poland during World War II. On that day in 1939, the first residents of the former psychiatric hospital in Kocborowo near Starogard Gdański were murdered. It was one of a number of centres where, during the German occupation, sick and disabled people were killed, thus fulfilling one of the goals of Nazi Germany's eugenics policy.

The history of modern biological engineering and social control is inextricably linked to the rise of eugenics. This movement stemmed from the seemingly noble aim of “bettering” the human race through selective breeding—a facet of the unprecedented scientific progress of the 19th century. Soon, enthusiasts began advocating for the mobilization of the modern state's bureaucratic apparatus to turn these theories into practice.

In time, various countries introduced eugenic measures. The tragic pinnacle of this trend was reached in Nazi Germany with Aktion T4—a systematic program of mass murder through involuntary euthanasia, which claimed approximately 300,000 lives. This crime served as a technological and ideological precursor to the Holocaust.

However, eugenics was not a localized phenomenon, nor did it end with the defeat of Nazism in 1945; it was a global movement that permeated medical, legal, and social structures across continents. Many countries maintained eugenic regulations well into the final decades of the 20th century and beyond. This conference aims to examine the multifaceted nature of eugenic thought, from its intellectual origins to its practical, often violent, criminal and tragic applications.

Conference

Playing God: Eugenics in Modern History

konferencja

Zabawa w Boga: eugenika w dziejach najnowszych

Gdańsk, 18-20 November 2026 / 18-20 listopada 2026 r.

Themes and Topics

We invite scholars from the fields of history, sociology, philosophy, (bio)ethics, medicine, law and political science to submit proposals. Possible topics include, but are not limited to:

- **Sources of Eugenic Thought: On the origins of the "improvement" of the human race.**
- **Intellectual Genealogies: The influence of Social Darwinism and the "science" of heredity.**
- **The T4 Program and Beyond: Analysis of "euthanasia" programs, their victims, and medical ethics in the German Reich (1933–1945).**
- **Global Perspectives: Eugenic legislation and sterilization practices worldwide.**
- **Institutional Eugenics: The role of psychiatric hospitals, laboratories, and welfare systems in promoting "racial hygiene."**
- **Gender and Eugenics: Control of female reproduction and the concept of "fit" motherhood.**
- **Modern Echoes: The legacy of eugenic thinking in contemporary genetics and bioethics.**

Submission Guidelines

Please submit your completed applications forms to: conference2026@muzeum1939.pl

- **Submission Deadline: 1st June 2026**
- **Notification of Acceptance: 19th June 2026**

Organizational Information

- **The organizers will select the submissions and notify all applicants by 19th June 2026.**
- **Successful applicants will be provided with accommodation covered by the Museum.**
- **Please note that the organizers do not cover travel costs.**
- **Conference proceedings may be recorded.**

Wersja polska

organizator: Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

termin: 18–20 listopada 2026 r.

miejsce: Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

języki: angielski i polski (zapewnione tłumaczenie symultaniczne)

W 2024 r. Sejm Polski uchwalił 22 września Dniem Pamięci Ofiar Zagłady Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na terenach okupowanej Polski podczas II wojny światowej. Tego dnia w 1939 r. dokonano pierwszych morderstw pensjonariuszy dawnego szpitala psychiatrycznego w Kocborowie pod Starogardem Gdańskim. Był to jeden z wielu ośrodków, w których uśmiercano osoby chore i upośledzone, realizując tym samym jeden z celów polityki eugenicznej nazistowskich Niemiec.

Historia współczesnej inżynierii biologicznej i kontroli społecznej jest nierozdzielnie związana z rozwojem eugeniki. Ruch ten zrodził się z pozornie szlachetnego celu „udoskonalenia” rasy ludzkiej poprzez selekcję – co było jednym z aspektów bezprecedensowego postępu naukowego XIX w. Wkrótce entuzjaści eugeniki zaczęli postulować mobilizację aparatu biurokratycznego nowoczesnego państwa, aby wcielić te teorie w życie.

Z czasem poszczególne kraje wprowadziły praktyki eugeniczne na różną skalę. Apogeum tej polityki stała się realizacja w nazistowskich Niemczech programu tzw. akcji T4 – projektu systematycznych, masowych morderstw w ramach przymusowej eutanazji, który pochłoniął około 300 tys. ludzkich istnień. Zbrodnia ta stała się technologicznym i ideologicznym prekursorem Zagłady.

Eugenika nie była jednak zjawiskiem lokalnym. Nie skończyła się też wraz z upadkiem Rzeszy Niemieckiej w 1945 r. Było to zjawisko o charakterze globalnym, które dotknęło środowisk medycznych, prawnych i społecznych na wielu kontynentach. Część krajów utrzymała regulacje eugeniczne aż do ostatnich dekad XX w., a niekiedy nawet dłużej.

Konferencja ma na celu zbadanie wieloaspektowej natury myśli eugenicznej – od jej intelektualnych korzeni po praktyczne, często brutalne, zbrodnicze i tragiczne w skutkach zastosowania.

Tematyka i zagadnienia

Zapraszamy badaczy z dziedzin historii, socjologii, filozofii, (bio)etyki, medycyny, prawa i nauk politycznych do nadsyłania propozycji. Możliwe tematy obejmują m.in.:

- źródła myśli eugenicznej: o początkach idei „poprawy” rasy ludzkiej;
- genealogie intelektualne: wpływ darwinizmu społecznego i „nauki” o dziedziczności w XIX i XX w.;
- program T4 i jego następstwa: analiza programów „eutanzji”, ich ofiar oraz etyki medycznej w Rzeszy Niemieckiej (1933–1945);
- perspektywy globalne: ustawodawstwo eugeniczne i praktyki sterylizacyjne na świecie;
- eugenika instytucjonalna: rola szpitali psychiatrycznych, laboratoriów i systemów opieki społecznej w promowaniu „higieny rasowej”;
- płeć a eugenika: kontrola reprodukcji kobiet i koncepcja „właściwego” macierzyństwa;
- współczesne echa: dziedzictwo myślenia eugenicznego we współczesnej genetyce i bioetyce.

Zasady zgłaszania propozycji

Prosimy o nadsyłanie wypełnionych formularzy zgłoszeniowych na adres:
conference2026@muzeum1939.pl

- termin nadsyłania zgłoszeń: 1 czerwca 2026 r.;
- ogłoszenie wyników rekrutacji: 19 czerwca 2026 r.

Informacje organizacyjne

- organizatorzy dokonają wyboru referatów i poinformują o decyzji do 19 czerwca 2026 r.;
- uczestnikom, których zgłoszenia zostaną przyjęte, Muzeum zapewnia zakwaterowanie;
- organizatorzy nie pokrywają kosztów podróży;
- przebieg konferencji może być rejestrowany.